

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Marie Kocourkové a soudkyň JUDr. Magdaleny Ježkové a Mgr. Heleny Konečné ve věci žalobce: **V. T. N.**, nar. ..., bytem v R. n. K., S. n. 48, zast. JUDr. Jaromírem Jeřábkem, advokátem v Rychnově nad Kněžnou, Staré náměstí 67, proti žalovanému: **Státnímu úřadu inspekce práce**, se sídlem v Opavě, Kolářská 451/13, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. dubna 2013, čj. 966/1.30/13/14.3, **t a k t o :**

- I. V řízení přerušeném usnesením ze dne 10. ledna 2014, čj. 31 Ad 23/2013-30, **s e p o k r a č u j e .**
- II. Rozhodnutí žalovaného ze dne 22. dubna 2013, čj. 966/1.30/13/14.3 **s e z r u š u j e** a věc se žalovanému **v r a c í** k dalšímu řízení.
- III. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci náklady řízení ve výši 10.800 Kč do rukou jeho zástupce do osmi dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou žalobou namítal žalobce nezákonnost shora identifikovaného rozhodnutí, jímž žalovaný zamítl jeho odvolání do rozhodnutí Oblastního inspektorátu práce pro Královéhradecký kraj a Pardubický kraj o vyměření pokuty ve výši 250.000 Kč a nákladů správního řízení ve výši 1000 Kč a dané rozhodnutí potvrdil.

Žalobce vyslovil přesvědčení, že důvody nezákonnosti napadeného rozhodnutí jsou zřejmé. K otázce ustanovení tlumočníka pro správní řízení pak zdůraznil, že dle jeho názoru chabá znalost češtiny u žalobce vyplynula nejen z obsahu správního spisu, ale i z průběhu samotného jednání v této věci.

Dále bylo v žalobě uvedeno, že žalobce přiznal, že zaměstnankyně paní D. V. u něho pracovala jednorázově na základě dohody o provedení práce, kterou však nezpracoval písemně v rozporu s ust. § 77 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákoník práce“). Souhlasil sice se závěrem, že činnost jmenované osoby naplnila znaky závislé práce dle zákoníku práce, nesouhlasil však se závěrem, že činnost byla vykonávána bez uzavřené pracovní smlouvy. Dle jeho názoru se tak nejednalo o výkon nelegální práce. Žalobce zdůraznil, že paní V. zaměstnával v režimu závislé práce, přičemž pracovala jen narázově, neboť se jednalo o důchodkyni a její odměna odpovídala rozsahu a složitosti práce. Z její odměny tak nebylo třeba platit jakékoliv odvody. Žalobce upozornil, že správní orgán jej potrestal za to, že jmenovanou zjištěnou osobu zaměstnal pouze dne 12. 6. 2012.

V závěru žaloby žalobce upozornil, že pokuta uložená ve výši 250.000 Kč je sice zákonem stanovena jako minimální, nicméně v jeho případě se jedná o likvidační záležitost.

V odůvodnění napadené rozhodnutí žalovaný k otázce potřeby poskytnutí tlumočníka uvedl, že žalobce neprohlásil, a to ani při prováděné kontrole, že nerozumí českému jazyku a nepožadoval tlumočníka. Tato skutečnost ostatně byla i obsahem protokolu sepsaného v rámci prováděné kontroly. Žalovaný současně odkázal na závaznou judikaturu Nejvyššího správního soudu, dle níž „za situace, kdy účastník řízení neprohlásil, že neovládá český jazyk, a tato skutečnost nevyplývala ani z obsahu správního spisu, neporušil právo účastníka na přítomnost tlumočníka“ (rozsudek sp. zn. 1 As 28/2008-76).

K další odvolací námitce pak žalovaný uvedl, že nemá důvodných pochybností o tom, že jmenovaná zjištěná osoba skutečně u žalobce vykonávala závislou práci prodavačky, neboť v jeho provozovně a tedy jeho jménem a v rámci jeho podnikatelské činnosti osobně prodávala zboží. Základním předpokladem pro uložení sankce je dle žalovaného zejména skutečnost, že poškození chráněného zájmu nastalo při provozování činnosti fyzické osoby – podnikatele. Odpovědnost za správní delikt tak má objektivní charakter. Žalovaný upozornil, že v provedeném kontrolním řízení bylo jednoznačně prokázáno, že žalobce umožnil paní D.V. výkon nelegální práce.

K otázce výše uložené pokuty pak žalovaný uvedl, že z odůvodnění oblastního inspektorátu vyplývá, že bylo přihlédnuto k zákonným kritériím ukládání sankcí za správní delikty dle zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o zaměstnanosti“). Pokuta tak byla uložena v souladu se v zákonem a s ohledem na současnou právní úpravu.

V písemném vyjádření k žalobě žalovaný v souladu se závěry vyslovenými v odůvodnění napadeného rozhodnutí znovu připomněl skutkové okolnosti

projednávané věci a po rozboru jednotlivých žalobních námitek dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.

Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v řízení podle části třetí hlavy druhé dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s.ř.s.“) a po prostudování obsahu správního spisu v kontextu s žalobními námitkami pak dospěl k následujícím skutkovým zjištěním a právním závěrům.

Krajský soud v rámci přezkumného soudního řízení zjistil, že ve správním řízení, v němž bylo napadené rozhodnutí vydáno, postupoval žalovaný a před ním i prvostupňový správní orgán podle zákona o zaměstnanosti ve znění jeho novelizace provedené zákonem č. 367/2011 Sb., kterým byla s účinností od 1. 1. 2012 změněna dosavadní výše pokut v oblasti postihu nelegální práce, přičemž při postihu výkonu nelegální práce dle ustanovení § 140 odst. 1 písm. c) a e) zákona o zaměstnanosti byla jako nejnižší možná sankce stanovena částka 250.000 Kč. Krajský soud tak dospěl k názoru, že část ustanovení § 140 odst. 4 písm. f) zákona o zaměstnanosti (konkrétně část na konci tohoto ustanovení znějící: „nejméně však ve výši 250.000 Kč“) je v rozporu s ústavním pořádkem České republiky (čl. 95 odst. 2 Ústavy ČR), a to zejména s čl. 11 Listiny základních práv a svobod, neboť nerespektuje zásadu, aby uložení pokuty, byť i v minimální výši, nebylo pro delikventa likvidační. Proto senát 30 Ad zdejšího krajského soudu předložil ve věci 30 Ad 15/2012 dne 11. 12. 2013 Ústavnímu soudu ČR návrh ve smyslu ustanovení § 95 odst. 2 Ústavy na zrušení zmíněné části uvedeného ustanovení. Obdobný návrh předložil Ústavnímu soud i Městský soud v Praze. Z těchto důvodů bylo řízení do doby rozhodnutí Ústavního soudu o shora uvedeném návrhu přerušeno. V návaznosti na podaný návrh vydal Ústavní soud k datu 9. 9. 2014 nálezní sp. zn. Pl. ÚS 52/13, dle něhož ustanovení § 140 odst. 4 písm. f) zákona o zaměstnanosti ve slovech „nejméně však ve výši 250.000 Kč“ označil za rozporné s čl. 1, čl. 4 odst. 4, čl. 11 Listiny základních práv a svobod a čl. 1 Dodatkového protokolu o Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod. Současně pak ust. § 140 odst. 4 písm. f) daného zákona ve slovech „nejméně však ve výši 250 000 Kč“ zrušil dnem vyhlášení nálezu ve Sbírce zákonů. Dále krajský soud zjistil, že daný nálezní byl ve Sbírce zákonů pod č. 219/2014 vyhlášen k datu 20. 10. 2014.

Na základě uvedeného je tedy zřejmé, že pokud oblastní inspektorát uložil žalobci pokutu ve výši 250.000 Kč s konstatováním, že tak učinil s ohledem na současnou právní úpravu na nejnižší možné hranici zákonné sazby, nelze než v kontextu se shora uvedeným konstatovat, že tak učinil na základě ustanovení § 140 odst. 4 písm. f) zákona o zaměstnanosti, které, jak Ústavní soud následně konstatoval, je v rozporu jednak s čl. 1, čl. 4 odst. 4 a čl. 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a dále i čl. 1 Dodatkového protokolu k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod.

Krajský soud proto napadené rozhodnutí dle ust. § 78 odst. 1 s.ř.s. zrušil a věc žalovanému vrátil k dalšímu řízení.

Zrušení předmětného ustanovení zákona o zaměstnanosti a i následně zrušení napadeného rozhodnutí tak dává žalovanému prostor, aby za nově stanoveného rozpětí možného uložení sankce znovu zvážil všechny zjištěné okolnosti projednávané věci. Žalovaný bude přitom vázán ve smyslu ust. § 78 odst. 5

s.ř.s. právními závěry vyslovenými zdejším soudem a v jejich intencích pak zváží, jestli zjištěné skutkové okolnosti projednávané věci svědčí ve prospěch závěru, že žalobce měl být vůbec za svůj postup pokutován. Pokud dospěje ke kladnému závěru, potom dostatečně zhodnotí materiální stránku správního deliktu a následně stanoví pokutu v takové výši, která pro žalobce nebude likvidační.

Ve vazbě na shora uvedené hodnotil krajský soud nastíněné skutkové okolnosti z pohledu jednotlivých ustanovení zákona o zaměstnanosti a zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“) a neopomněl přitom zohlednit i závaznou judikaturu Nejvyššího správního soudu. Z ust. § 140 odst. 1 písm. c/ zákona o zaměstnanosti vyplývá, že právnická osoba nebo podnikající fyzická osoba se správního deliktu dopustí tím, že umožní výkon nelegální práce podle ust. § 5 písm. e/ bodu 1. nebo 2. této právní úpravy. Dané ustanovení pak za nelegální práci označuje výkon závislé práce fyzickou osobou mimo pracovněprávní vztah.

Z průběhu správního řízení vyplynulo, že dne 12. 6. 2012 provedl oblastní inspektorát u žalobce kontrolu zaměřenou na výkon práce fyzickou osobou na základě pracovněprávního vztahu se závěrem, že žalobce umožnil vykonávat závislou práci mimo pracovněprávní vztah a tím umožnil výkon nelegální práce. Svě závěry opíral správní orgán o zjištění, že v provozovně žalobce byla zjištěna přítomnost paní D. V., která vykonávala práci prodavačky, obsluhovala zákazníky a nabízela zboží. Téhož dne byl se zjištěnou osobou sepsán záznam o skutečnostech zjištěných při kontrole, v němž jmenovaná zjištěná osoba uvedla, že obsluhuje zákazníky a nemá písemnou pracovní smlouvu. Na základě zjištěných okolností pak správní orgán zahájil řízení pro podezření ze spáchání správního deliktu dle ust. § 141 odst. 1 písm. c) zákona o zaměstnanosti.

S tímto postupem se krajský soud nemohl ztotožnit, a proto i podanou žalobu považuje za důvodnou.

V první řadě je nutno zdůraznit, že správní řád ukládá prvoinstančnímu správnímu orgánu a potažmo i žalovanému ve svém ust. § 3 povinnost postupovat tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonu s požadavky uvedenými v ust. § 2. K této otázce se i závazně vyjádřil Nejvyšší správní soud a to v rozsudku ze dne 30. 12. 2010, čj. 4 Ads 44/2010, kde uvedl, že „Naplnění zásady materiální pravdy vyžaduje, aby skutková stránka věci byla zjištěna dostatečně ve vztahu k řádnému posouzení a uplatnění zejména zásad legality, přiměřenosti a předvídatelnosti rozhodnutí správních orgánů. Pouze v takovém případě je možno považovat skutkový stav za dostatečně zjištěný. Zvláštní důraz na důkladné zjištění skutkového stavu je třeba klást v rámci řízení o uložení pokuty za správní delikt, zahajovaného z úřední povinnosti, jako jedné ze základních forem správního trestání.“ V daném případě, jak krajský soud zjistil, sepsal správní orgán v den zahájení kontroly tzv. „záznam o skutečnostech zjištěných při kontrole totožnosti fyzických osob“. Následně správní orgán zajišťoval v rámci správního řízení další důkazy a to především svědeckou výpověď shora jmenované D. V. V ní svědkyně potvrdila, že pro žalobce pracovala a to bez uzavřené písemné pracovní smlouvy. Otázka existence či neexistence ústní pracovní dohody nebyla v rámci svědecké výpovědi nikterak vzpomínána. Z průběhu správního řízení je však zřejmé, že na existenci pouze ústní dohody žalobce

upozorňoval a zmínil ji rovněž v podaném odvolání. Touto otázkou se však žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí vůbec nezabýval a tudíž neřešil, proč sdělení žalobce a svědkyně obsahují rozporné informace a komu lze uvěřit a jakou výpověď naopak lze považovat za lživou. Absence takového hodnocení pak způsobuje nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí.

Krajský soud však na druhé straně nemohl přisvědčit žalobní námitce dotýkající se otázky tlumočení při správním řízení. Přiklonil se k názoru žalovaného, že za dané situace postupoval prvoinstanční orgán v souladu s ust. § 16 správního řádu, neboť z okolností případu nevyplývalo, že by žalobce neovládal úřední jazyk.

Dalšími žalobními námitkami se již krajský soud nezabýval, protože by rozhodnutí o nich nebylo způsobilé výrok rozsudku změnit.

Ohledně nákladů řízení postupoval krajský soud v souladu s § 60 odst. 1 s.ř.s., dle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Ve věci měl úspěch žalobce. Jeho důvodně vynaloženými náklady soudního řízení byly zaplacené soudní poplatky ve výši 3.000 Kč a 1.000 Kč a odměna zástupce a jeho režijní výlohy. Odměna za zastupování se u soudních řízení dle s.ř.s. stanoví podle zásad pro mimosmluvní odměny, tedy podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb, ve znění pozdějších předpisů (advokátní tarif). Zástupce učinil celkem 2 úkony právní služby po 3.100 Kč, a to převzetí zastoupení a sepsání žaloby (§ 9 odst. 3 písm. f) advokátního tarifu). Dále krajský soud přiznal žalobci nárok na úhradu 2 režijních paušálů podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu po 300 Kč. Žalovaný proto byl zavázán k náhradě nákladů řízení v celkové výši uvedené ve výroku II. tohoto rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej

zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Hradci Králové dne 19. prosince 2014

Mgr. Marie Kocourková, v.r.
předsedkyně senátu